36140/C/2

MEAD, R

DISSERTATIONIS

DE

Servili Medicorum Conditione

APPENDIX,

SEU

DEFENSIONIS PARS SECUNDA.

CUI ACCEDIT

Ad Dominum LAMOTTE

EPISTOLA APOLOGETICA,

Anglice conſcripta.

Autore CONYERS MIDDLETON, S. T. P.
Protobibliothecario Academiæ *Cantabrigienſis*.

LONDINI. MDCCLXI.

14

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

LECTORI W. HEBERDEN S. D.

TRIGINTA & quinque anni jam elapſi ſunt, ex quo Middletonus impugnavit Meadi ſententiam de conditione medicorum Romæ degentium. Inter viros doctos, qui a Meadi partibus ſteterunt, fuit Wardus profeſſor rhetorices Greſhamenſis, qui uno & altero ſcripto auctori noſtro reſpondit. Contra primum horum ſe tueri cœperat Middletonus editâ defenſionis parte primâ, quæ in omnium manibus eſt. Partem ſecundam jamjam vulgaturus erat, cum ad villam Harleii Comitis Oxonienſis prope Cantabrigiam, in quâ tum forte aderat Middletonus, Meadus etiam arceſſitus eſſet, ut viſeret comitis filiam ægrotantem. Harleius, hâc oblatâ occaſione, ut erat utrique eorum amiciſſimus, facile eos redegit in gratiam. Quapropter Middletonus unicum, quod habuit, defenſionis exemplar in nobilis hoſpitis ſui manus ultro tradidit, pluris faciens Meadi amicitiam, quàm famam, quæ ex hujuſmodi victoria, vel ſaltem ex ingenio ſperari poterat. Harleiani codices MSS poſtea in Muſeum Britannicum devenerunt, et una cum his hoc ipſum defenſionis exemplar auctoris manu magna ex parte deſcriptum. Quod proinde ex legibus Muſei omnibus adeuntibus patet, & quodammodo publici juris factum eſt; ne-

a que

que ſane, ſi penes privatum eſſet, ulla ſubeſt cauſa diutius premendi hoc opuſculum, Middletono, & Meado, et Wardo jam fato functis, et conſopitâ omni illa animorum contentione, quâ hæc quæſtio fuerat agitata. Quamobrem viſum eſt id prælo committere, ut et commodius, et a pluribus evolvi poſſit. Qui antiquitatis ſtudio tenentur non inviti legent quod reliquum erat ad hanc diſputationem penitus abſolvendam; nonnullos forſan, de quæſtione ipſa unice ſecuros, ſola ſtili jucunditas ſatis delectabit. Epiſtola Anglica, quæ poſt mortem auctoris inter chartas ejus reperta fuit, propterea ſubjungitur, quia in eodem verſatur argumento. Vale. K. Nov. MDCCLXI.

DISSERTATIONIS
DE
Servili Medicorum Conditione
APPENDIX,
SEU
DEFENSIONIS PARS SECUNDA.

CUM in hac de veteribus Medicis controverſia plura longe, quam rei certe gravitas poſtulat, tum in ipſa Diſſertatione ejuſque Defenſione, tum in Notis, Animadverſionibus, Reſponſionibuſque ad eam factis, hinc et inde fuerint diſputata, ne eadem ſæpius iterando Lectori jure moleſtus eſſem, quod reliquum eſt, quam pauciſſimis abſolvere, atque Appendicis loco hic adjungere ſtatui; ut nova ſcilicet hæcce Diſſertationis editio, poſt tantas præſertim in eam commotas lites, tantaſque nonnullorum iras, non nuda, ut antea, et inermis, ſed quaſi præſidio aliquo, ac comitatu munita prodiret.

Ut contentiones vero, quantum potero, minuam, ea primum notare, atque e cauſa ejicere liceat, de quibus inter omnes conſtare video; atque e ceteris deinde illa ſolummodo ad refutandum ſeligere, quæ controverſiam penitus continere, et in quæ Reſponſionis auctor (quocum mihi jam unice res eſt) [a] diſputationis ſuæ vim omnem ac contentionem contuliſſe videtur.

[a] Auctorem huncce Rhetoricam Londini in Collegio Greſhamenſi docere intelligo.

Hoc igitur imprimis inter utroſque convenit: magnum Romæ olim ſervorum Medicorum numerum fuiſſe, quos artis exercendæ gratia divites undique coëmiſſent [*b*]. Tum de ſervis hiſce quam plurimos a dominis manumiſſos, artem ſuam liberè ac publicè exercuiſſe [*c*]. Deinde, quod maximum eſt, de civibus Romanis neminem prorſus ante Cæſarum ætatem Medicinam unquam attigiſſe [*d*]. Atque hæ ſane conceſſiones, ſi haud ultra eſſet progrediendum, ad rem omnem conficiendam, quæſtionemque ipſam dijudicandam ponderis fere ſatis per ſe habere videntur: etenim num omnino credibile eſt in qua urbe non niſi ſervilis, libertinæ et peregrinæ conditionis homines in arte penitus medicâ verſarentur, nec civis omnino ullus ei ſeſe immiſcere dignaretur, in ea urbe Medicinam in pretio aut honore eſſe?

ATQUE initio quidem reliqua ſane omnia concorditer inter nos et placidè ſatis procedere videntur: nam quod in Diſſertatione mea dixeram priſcis illis Reip. temporibus Artem Medicam apud Romanos non ſolum minus excultam, ſed ne cognitam quidem videri, illud mihi omne is facile concedit [*e*]. Atque ad ſexcenteſimum uſque Urbis annum de Medicis Romæ degentibus, ut de hominibus imperitis nullo artis vel doctrinæ præſidio inſtructis, et qui vix in cenſum Medicorum aſcribi mererentur, loqui non dubitat [*f*]: atque eadem fere alibi iterans, eos omnes artis expertes, abjectos, nec amplæ fortunæ fuiſſe fatetur [*g*]. Atque hactenus quidem ne minima plane inter nos diſſenſio apparet: atque ex his tam placidis initiis, ut pugilum fere mos eſt, quaſi dextris jam mutuo datis, et conſalutatione factâ, ad pugnam ſtatim et dimicationem deſcendimus.

ETENIM cum ex hoc opinionum conſenſu expectarem, ut mecum prorſus homo ſtatueret, Medicinam illis temporibus Romæ peni-

[*b*] Reſponſ. p. 33. [*c*] Ibid. p. 164. 220. [*d*] Ibid.
[*e*] Ibid. p. 7, 8. [*f*] Ibid. p. 14. [*g*] Ibid. p. 23.

tus jacuiſſe, nullo loco aut honore habitam; Ille tamen in contraria potius omnia delabitur, atque hoc modo concludit; "Hactenus de Medicis, quos per primos ſexcentos annos Romani habuerunt; neque cauſam percipio, quo minus verba clariſſimi Meadii uſurpare liceat; nihil ſervile [ſed cum Meadio addere etiam debuiſſet, *nec tenue quidem*] medendi artem adhuc dedecorat [*h*]." Quem autem in finem clariſſimi Meadii verba ab omni ſua argumentatione tam aliena huc traduxerit, non video, ni oſtendere voluiſſet, ſe cum tanto viro ſibi ipſi contradictorie et repugnanter, quam mecum recte concludere maluiſſe.

Cum vero ab utriſque conceditur, ante Archagathi adventum Medicos, imperitos licet atque abjectos, Romæ tamen aliquos extitiſſe, de eorum conditione prima nobis diſceptatio eſt: in qua quidem quæſtione cum, propter temporum iſtorum obſcuritatem, auctorum veterum teſtimoniis et monumentorum fere luce deſtituamur, neque ultra, quam quod probabile videatur, progredi queamus; ego ſane, quod rationi quam maxime conſentaneum, quodque in re obſcura veriſimillimum mihi viſum eſt, in medium protuli; videlicet medicinam illis temporibus, non a civibus quidem Romanis, ſed a peregrinis, atque extremæ ſortis hominibus, ſeu ſervis, maximam partem fuiſſe adminiſtratam; quos quidem omnes a Græcis (qui magnam tunc Italiæ partem, Siciliamque fere omnem tenebant) aut bello captos, aut pretio emptos, aut fugitivos denique eſſe diſputavi [*i*]: Contra autem Reſponſionis Auctor medicos iſtos, nec Græcos, nec ſervos fuiſſe contendit [*k*]: ac proinde nihil nobis aliud relinquit, niſi ut cives Romanos eos fuiſſe ſtatuamus; cum ipſe tamen alias, ut ſupra dixi, fatetur, de civibus Romanis neminem ante Cæſarum ætatem ad medicam ſeſe artem applicuiſſe [*l*].

[*h*] Reſponſ. p. 23. [*i*] Diſſertat. p. 7.

[*k*] Reſponſ. p. 13. [*l*] Ibid. p. 164. 220.

Quicquid vero Auctor noſter conceſſerit; at aliam prorſus, ac ego poſui, et diverſam plane rei medicæ faciem et imaginem depingere conatur: dicit enim "medendi artem, nec a ſervis Romam primum allatam, nec publice ibi exercitam fuiſſe [m]; ſed ab hominibus liberis et ingenuis, qui medicinæ Doctores, Profeſſores, publicique civitatis Medici dicebantur [n]: ſervos autem cum his magnis Profeſſoribus nihil commune habere; horum enim operam domeſticis parietibus claudi, et familiæ valetudine privatim curanda occupari, et pleriſque propterea civibus alios medicos neceſſario requiri, homines ſcilicet liberos, qui publice artem exercerent [o]."

Hæc ille ubique inculcat, et tanquam a ſe probata, et conceſſa perſæpe iterat: atqui ex hac tanta hominis fiducia, quis non Medicorum iſtorum catalogum aliquem, atque eum quidem ſatis amplum, ex Antiquitatis tenebris erutum, nobis ante oculos poni expectaret? At nihil omnino ejuſmodi, ſed contra prorſus fieri videmus: nam argumentorum, auctoritatumque loco conjecturas ſolummodo et probabilitates profert [p]; nec ullo ſcriptorum veterum teſtimonio opinionem ſuam firmare, ullave medicorum nomina exhibere poteſt, ſed ea plane omnia temporis injuria periiſſe fatetur [q]. Duos tantum, ab Urbe condita ad Cæſares uſque, medicos nominat, Archagathum atque Aſclepiadem, unde id omne, quod diſputat, fulcire atque adſtruere conatur: de quibus, quod de Archagatho traditum habemus, tantum abeſt, ut ſententiam ejus confirmet, ut contraria potius omnia, vel ipſo confitente, evincat. Nam Archagathum ipſum non revera, ac proprie medicum, ſed germanum Chirurgum fuiſſe, artemque ſuam oſtendiſſe, potius quam introduxiſſe, Auctor ipſe noſter declarat [r]: cumque propter ejus in vulneribus curandis ſævitiam, et ars ipſa, et omnes

[m] Reſponſ. p. 46. 218, [n] Ibid. p. 33. 220. it. Reſponſion. Defenſ. p. 76.
[o] Ibid. p. 36. 38. [p] Ibid. p. 91.
[q] Ibid. p. 47. [r] Ibid. p. 15. 182.

Medici

Medici in tædium cito Romanis tranſiiſſent, ejus fato atque exemplo alios Græcorum medicos deterreri ait, quo minus Romam omnino non niſi multis poſt annis adirent [*s*]. Reſtat igitur ſolummodo Aſclepiades, ex cujus fama ac nomine hæc omnis cauſa pendeat, de quo quidem quæ homo noſter collegerit, quam parum itidem ad rem ſuam faciant, jam ſtatim videbimus.

De hoc enim Aſclepiade, num liber ſervusne Romam advenerit, haud ſatis perſpicuum videtur: illud unum certiſſimum, non medicum eum initio, ſed orandi magiſtrum fuiſſe; nec ſeſe ad artem medicam ante convertiſſe, quam Rhetoricam minus quæſtuoſam inveniſſet; et quamvis e leviſſima gente, et ſine ullis opibus orſus eſſet, ægris tamen blandiendo, grataque omnia præſcribendo, magnam ſibi hominum gratiam, famamque conciliaſſe [*t*]. De duobus igitur hiſce, quos ſolos noſter, tanquam medicinam e Græcia transferendi auctores, nominat; unum Chirurgum tantum fuiſſe conſtat, artemque oſtendiſſe, potius quam introduxiſſe; alterum vero non Medicum omnino, ſed Rhetorem adveniſſe, nec de Medicina cogitaſſe, aut remedia noſſe, ſed artem ipſam, uti tum Romæ exercebatur, a ſervis libertiſve magiſtris poſtea didiciſſe. Itaque ubi tandem, ſi Diis placet, tot illos artis Profeſſores, publicoſque civitatis medicos reperiemus? Unde eos eruemus? Dolendum ſane tot præclara nomina temporis prorſus injuria periiſſe! At urget homo noſter; medicoſque ejuſmodi ingenuos magnoſque Profeſſores Romæ tunc extitiſſe propterea contendit, quod non niſi talium virorum famâ et præmiis ad Medicinam profitendam Aſclepiades unquam commoveri poterat [*u*]. Quaſi iſtiuſmodi hominem eſurientem atque egenum ſervorum aut libertorum exemplum non ad victum ſibi quærendum excitare potuiſſet.

Jam vero ex his, quæ dicta ſunt, etſi perſpicuum eſt quam inepta ac levia ea omnia ſint, quæ de profeſſoribus ſuis publiciſque Me-

[*s*] Reſp. p. 15. 104. [*t*] Plin. H. N. l. xxvi. c. 3. [*u*] Reſponſ. p. 56.

dicis

dicis tam fidenter Homo diſſeruit; cum de hac tamen Medicorum diſtinctione tam multa diſputaverit, eamque quaſi diſputationis ſuæ fundamentum poſuerit, illam ulterius aliquanto conſiderare ac perſequi libet. Aſſerit igitur "omnem illam de ſervili Medicorum conditione opinionem, ſeu errorem potius, ex eo naſci, quod ad diſcrimen hocce inter Medicinæ Profeſſores et ſervos medicos Viri docti non attenderint; [w] quos "nihil inter ſe commune habuiſſe" affirmat. [x] Scire autem magnopere velim quibus tandem ex auctoribus "de publicis iſtis civitatis medicis" tanta et tam magnifica hauſerit; quiſve omnino ſcriptorum veterum de Medicinæ Profeſſione aliquid dixerit, quod non ſervis etiam prorſus convenire reperietur.

Atqui hanc diſtinctionem, reſpondet Vir eruditus, indicat plane doctiſſimus Meadius [y]: idque illi ſatis eſſe concedo, quod Ipſe dixerit: at alii, opinor, alia argumenta, alioſque auctores requirent. *Artem enim aliquam profiteri* nihil certe aliud apud optimos Latinitatis auctores ſignificat, ac aperte et palam præ ſe ferre, ſe artis ejus ſcientiam ac diſciplinam tenere, eamque, ſi opus fuerit, exercere aut docere; idque cur ſervis æque ac ceteris medicis non conveniat, haud cerno: quippe ſi ad artis profeſſionem id omnino requiri putetur (in quo quidem homo noſter diſtinctionis ſuæ vim omnem collocat) ut ars iſta publice ac libere exerceatur, etiam hoc quoque medicis ſervis convenire poſſe contendo. Quis enim eſt in veterum omnino ſcriptis verſatus, qui cum hoc auctore affirmabit, "ſervorum operam domeſticis ſemper parietibus circumſcribi," [y] nec foras unquam, ac in publicum prodire poſſe? Etenim non veri ſimile modo, ſed certum, atque omnibus, opinor, aliis cognitum eſt proceres olim Romanos ſervorum ſuorum operam publice locare ſolere, ſerviſque ipſis permittere, ut artem quiſque ſuam per urbem libere exerceret [z], ut quæſtum

[w] Reſponſ. p. 70. [x] Ibid. p. 33. 38. [y] Ibid. p. 67.

[z] De locatione Panurgi Servi Hiſtrionis. Vid. Cic. Orat. pro Roſc. Comœdo, 10.

inde

inde tum dominis, imprimis, tum ſibi ipſis etiam aliqua ex parte conficerent; atque hanc potiſſimum ob cauſam tantum ſervorum numerum divites homines conquiſiviſſe ac tenuiſſe exiſtimandum eſt, ut ex eorum opera, atque artibus publice locatis vectigal fructumque perciperent: ex decantatis enim iſtis M. Craſſi divitiis maximam tamen partem ex hoc ſervorum vectigali profluxiſſe accepimus: qui cum nullam unquam præter unam domum ſibi ipſi ædificaſſet, quingentos tamen ſervos Architectos habuiſſe dicitur, quos aliorum ædificationibus occupatos ac mercede locatos teneret [*a*]. Atque hinc eſt, quod in ſervis arte aliqua inſignibus coëmendis ſocietates ſæpe initas legimus, ut quæſtum ab iis conficiendum inter ſe ſocii dividerent [*b*]. Servi vero ipſi, ut in Diſſertatione mea obſervaram [*c*], libertatem ſuam pecunia data mercari ſæpiſſime ſolebant; plurimoſque ex eorum grege a Veteribus memoratos reperio, qui immenſo fere pretio beneficium iſtud emiſſent; quod non modo de Hiſtrionibus quibuſdam a Plinio [*d*], ſed de Medico etiam ſervo ex veteri quadam inſcriptione memoriæ proditum habemus [*e*]: Nec aliunde prorſus, quam ex publica artium ſuarum profeſſione, ſervos illos peculium corradere potuiſſe neceſſe eſt. Sed, ne diutius in re tam perſpicua hæreamus, hanc omnem controverſiam clare atque aperte Cicero ipſe dirimit, qui mulierem quandam Medico ſervo ſuo tabernam inſtructam atque ornatam, artis ſuæ publice profitendæ atque exercendæ cauſa emiſſe ac tradidiſſe commemorat [*f*].

Indicet igitur licet doctiſſimus Meadius diſtinctionem iſtam inter Profeſſores et ſervos [*g*]; exclametque Rhetor noſter, quantum voluerit, “ quis unquam de ſervo audivit, qui Profeſſor medicinæ diceretur?”

[*a*] Τοσούτους δὲ κεκτημένος τεχνίτας οὐδὲν ᾠκοδόμησεν αὐτὸς, ἢ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, &c. Vid. Plutarch. in initio Vitæ Craſſi.

[*b*] Vid. Cic. Orat. pro Roſc. Com. 10.

[*c*] Diſſert. p. 7.

[*d*] Plin. H. N. l. vii. c. 39.

[*e*] Diſſert. p. 19.

[*f*] Cic. pro Cluent. c. 63.

[*g*] Reſponſ. p. 67.

retur?" En utriſque hominem ſervum, medicinæ Profeſſorem, publicumque Medicum, artem operamque ſuam libere et palam omnibus proponentem.

ATQUI hoc in loco conſiſtamus aliquantulum, et in alteram illam quæſtiunculam paucis inquiramus, "num Medici Roma unquam pulſi fuerint;" quod quidem doctiſſimus Meadius calumniam, convicium, commentum, nulloque antiquitatis monumento munitum eſſe dicit [*h*]. Quicquid vero ipſe defenſorve ejus diſputet, ſi id, quod tantopere laborant, verum unquam eſſe oſtenderint, artem ſcilicet medicam nonniſi ab hominibus ingenuis, magniſque Profeſſoribus Romæ fuiſſe tractatam; tum oſtendam ſimul, nobiles iſtos medicos, magnoſque Profeſſores una cum ceteris omnibus peregrinis ex urbe fuiſſe ejectos.

ETSI enim nullum, quod ſciam, antiquitatis monumentum reperiatur, quo Medicos præcipue, ac nominatim Roma pulſos eſſe declaratur, at Peregrinorum tamen univerſorum expulſiones, idque legibus ob eam rem latis, Romæ ſæpius accidiſſe cognovimus, utpote omni fere ſterilitate, ſeu annonæ caritate remedii loco adhiberi ſolitas; Romanoſque ipſos hoc ipſo nomine apud exteras gentes male audiiſſe conſtat, tanquam in communis humanitatis jura, Jovemque hoſpitalem peccantes [*i*]: idque civibus ſuis Cicero ipſe, ut crudele quiddam et inhumanum exprobrat: "male," inquit, "qui peregrinos urbibus uti prohibent, eoſque exterminant, ut Pennus apud Patres noſtros, et Papius nuper [*k*]" "Papii lege," inquit Dio [*l*], "omnes qui non Italiam incolerent, Roma pulſi ſunt." Nec in legibus hiſce Penni Papiique, Tribunorum Plebis, quarum illa anno Urbis 627, hæc vero anno 688 lata eſt [*m*], ulla alia exceptio memoriæ traditur, ac unius Glaucippi, hominis cujuſdam Græci. Itaque ſi illis temporibus medicos

[*h*] Mead. Orat. Harv. p. 7. 8.

[*i*] Libanii Soph. Orat. Antioch. xi. t. II. p. 366.

[*k*] Cic. de Off. l. iii. 11.

[*l*] Πάντες οἱ ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντες πλὴν τῶν τὴν Ιταλίαν οἰκούντων ἐξέπεσον, &c. Dio. l. xxxvii. p. 37. Ed. Steph.

[*m*] Pitiſci Lexicon Antiq. in voce *Lex* Pen. & Pap.

illos

illos ingenuos, Græcoſque tanto numero, quanto homines noſtri contendunt [*n*], Romæ extitiſſe conſtaret, nihil certe prohibere poſſet, quo minus eos quoque cum ceteris unà peregrinis ex urbe pulſos crederemus; ea præſertim Penni ætate, qua Medicos adhuc invidiam illam, odiumque, Catonis potiſſimum auctoritate in eos conflatum, haud ſuperaſſe credendum eſt.

At Plinium quidem commemorâſſe ſcio "Romanos ſuos, cum diu poſt Catonem Græcos ex Italia pellerent, excepiſſe Medicos *". Quod tamen de Penni certe lege nullo modo intelligi poteſt, quæ nonniſi paucis admodum poſt Catonem annis lata eſt; nec de Papia magis accipi; in qua unum ſolummodo Glaucippum excipi legimus [*p*]; ſed de Auguſti omnino lege quadam a Suetonio memorata, quæ de peregrinorum expulſione, et diu poſt Catonem, et medicis nominatim exceptis, ferebatur [*q*]. Quam igitur cauſam rationemve excogitare poſſumus, cur tot illos Medicinæ profeſſores, quot auctores noſtri fingunt, homines ingenuos et peregrinos legum iſtarum vim pœnaſque effugiſſe putemus, præter illam, quæ ex mea prorſus ſententia profluat, pendeatque; Medicos ſcilicet iſtos, Græcæ licet originis, ſervos tamen aut libertos vel omnes vel maximam longe partem fuiſſe, nec legibus propterea contra peregrinos latis obnoxios. Ex duplici igitur iſtâ calumniâ, quam in artis opprobrium Meadius prolatam dicit [*r*], eligat ille tandem utram voluerit, at alteram ſaltem veram

[*n*] Reſponſ. Auctor. p. 105.

[* Non rem antiqui damnabant, ſed artem. Maxime vero quæſtum eſſe immani pretio vitæ recuſabant. Ideo templum Æſculapii, etiam cum reciperetur is Deus, extra urbem feciſſe, iterumque in inſula, traduntur. Et cum Græcos Italia pellerent, diu etiam poſt Catonem, excepiſſe Medicos. Plin. l. xxix. c. 1.

Excepiſſe Medicos. "Nominatim appellare "medicos cum ceteris Græcis urbe pellendos. "*Excipere* hoc loco non eſt demere, ſecernere, "vel eximere numero, ſed nominatim cavere." Harduinus in loc.]

[*p*] Cic. Orat. in Rull. i. 4.

[*q*] In Vit. Aug. c. 42.

[*r*] Mead. ibid.

eſſe neceſſe eſt, nempe Medicos veteres aut ſervos, libertosve fuiſſe, aut, ſi liberæ ac peregrinæ conditionis, tum Roma fuiſſe pulſos.

SED ut illuc, unde digreſſus eram, revertar; quid tandem de magnis iſtis profeſſoribus, publiciſque civitatis medicis ſtatuendum erit? Num in plebecula ſolummodo, atque infimis civium ordinibus tantorum hominum operam penitus verſatam arbitrabimur? nam nobiles certe ac principes viros, ipſoſque etiam Imperatores nonniſi ſervos Medicos ad valetudinis ſuæ curam adhibuiſſe accepimus. Nonne Domitium, cum caſtris præeſſet, ob hanc ipſam cauſam ſervum Medicum ſecum habuiſſe oſtenderam [*s*]? Nonne Catonis Medicum libertum, cujus ſine dubio peritam fidelemque operam Cato ſæpe in ſervitute expertus eſſet, dominum etiam in Africam comitantem vidimus, ut ei ad omnia artis ſuæ munia præſto eſſet [*t*]? Nonne Auguſti ipſius valetudinem Antonio Muſæ ſervo, et deinde liberto penitus commiſſam legimus [*u*]? Atque idem ille Auguſtus, cum Germanico in acie militanti medicum de ſervis ſuis, unà cum C. Caligula, tunc infantulo mitteret, nonne ad hoc tam grave munus hominem fide et ſcientia ſpectatum, nonne magnum aliquem profeſſorem et nobiliſſimum Medicum delegiſſe cenſendus eſt [*x*]? Atque éjuſdem etiam fortis Glyconem illum Panſæ Conſulis Medicum fuiſſe exiſtimo, quem de morte Panſæ ſuſpectum & in carcerem conjectum Brutus tanto ſtudio Ciceroni commendat [*y*]. Hic vero me acriter ſatis homo reprehendit, dicitque me ad hanc Bruti epiſtolam "conniventibus oculis veniſſe, et verba quædam detraxiſſe, quæ meam ipſius ſententiam evertiſſent;" & probaſſent plane Medicum iſtum in ſervitute eſſe non potuiſſe, propterea quod mulierem quandam in matrimonio habuiſſe dicitur; oſtendit enim Vir doctus ex Juris conſultorum libris, quod in liberis hominibus *matrimonium*, id in ſervis *contubernium* dici [*z*]. Idque etſi verum eſſe

[*s*] Diſſertat. p. 10. [*t*] Ibid. [*u*] Ibid.
[*x*] Ibid. [*y*] Ibid, p. 13. [*z*] Reſponſ. p. 116.

fatear,

fatear, omnibuſque cognitum arbitrer, et legum ſcilicet ſenſu & notione non *uxores* ſervorum, ſed *contubernales* proprie ac legitime vocari, at in ſermone quotidiano uſuque communi uxoris conjugiſve nomen vel ſervis etiam tribui ſolere ex multis ſcriptorum veterum teſtimoniis cognovimus [*a*].

Ego vero Medicum iſtum Panſæ non ſervum, ſed aut ſervum, aut libertum eſſe dixi, quorum neutrum ille concedit, ſed liberum omnino eſſe vult: at cum proceres Romanos Medicos ſemper ſervos in familiis ſuis habuiſſe conſtat; quoties Nobilis alicujus Medicum memorari cernimus, quid aliud cogitare poſſumus, ac ſervum aut libertum ſaltem ejuſmodi hominem fuiſſe? Etenim ſi aliter res eſſet, et de publicis civitatis profeſſoribus Glyco iſte fuiſſet, cur Panſæ appellaretur, qui omnium Medicus eſſet, cauſam nullam video: quicquid enim de Medicis annuo ſalario conductis homo noſter alibi dixerit, id ad cauſam noſtram nullo modo pertinere, nec niſi poſterioribus Imperatorum temporibus obtinuiſſe certum eſt.

Sed me propterea erraſſe arguit, quod Plauti auctoritate Romanorum mores illuſtrare cogitarem; cujus quidem fabulas, utpote a Græcis traductas, nonniſi Græcas conſuetudines referre atque exhibere affirmat: atque hoc alias ſæpe mihi objicit, meque plane deridet, quoties Plauti unquam vel Terentii verba adhibeam [*b*]; quod eos non ad Atticorum ſolummodo mores reſpicere animadverterim. Crediſne igitur, Vir erudite, Poetas Romanos fabulis iſtis Græcis Romani prorſus nihil immiſcuiſſe? Annon illos permulta a Græcis traducta ad civium ſuorum mores atque inſtituta accommodâſſe putas? Nonne vides autem eruditos omnes, Juriſconſultos vero potiſſimum ac antiquarum rerum ſtudioſos in rebus Romanis explicandis Plautum ſemper ac Terentium abſque ulla dubitatione tanquam optimos teſtes appellare;

[*a*] Phrygiam ut uxorem meam unà mecum videam liberam. Ter. Ad. v. 9. Servus quidam---habens ex eodem famulitio conſervam conjugem. Apuleii Metam. l. viii. p. 253.

[*b*] Reſponſ. p. 17. 60.

quos tamen omnes eodem illo quem tu mihi imputas, errore implicari neceſſe eſt? Quis autem ignorat populum Romanum et leges ſuas, & conſuetudines pleraſque a Græcis accepiſſe, cumque eis communes habuiſſe? Quarum innumerabilia fere exempla ex Plauto ac Terentio colligi poſſint: at præter illa, quæ utrique genti communia erant, permulta etiam ex fabulis iſtis loca adduci queant, quæ res, moreſque Romanorum proprie ac unice ſpectare videntur, quorum unum alterumve tibi exemplum proponam [c].

Hæc autem Plauti loca, ſi te parum moveant, nec inſcitiæ tuæ convincant, at movebit tamen, opinor, celeberrimi Bentleii auctoritas, quam quidem, apud me licet haud multum valere fatear, at Meadius certe graviſſimam ſanctiſſimamque agnoſcet: Bentleium igitur hunc ipſum Plauti locum idcirco adhibuiſſe animadverto, ut rem prorſus eandem, ac ego velim, inde probaret; Medicos ſcilicet Romæ degentes (quorum pleroſque libertos fuiſſe declarat) officinas, vileſve tabernas ſemper habuiſſe; eaſque perinde ac tonſtrinas ab otioſis ac loquacibus frequentari ſolere: atque ex hoc Plauti teſtimonio id proverbii loco apud Romanos de re aliqua vulgo cognita ac pervulgata in uſu fuiſſe exiſtimat; *Medicis et tonſoribus notum* [d]. At Inſcriptiones illas antiquas, quas ad ſententiam meam confirmandam adduxeram, nullius in hac cauſa momenti eſſe exiſtimat, quodque de auctorum etiam teſtimoniis fecerat, illas non niſi deriſione ac contemtu excipit: "egregiam ſane," inquit, "comprobandi rationem! novem exemplis totam rem conficit, quorum etiam major pars, nempe quinque, non ſervorum, ſed libertorum ſunt [e]." Quaſi id omnino ad artis gloriam intereſſet, num ſervi eam exercuerint, an liberti, quos in ſervitute eam didiciſſe atque exercuiſſe, nec niſi probata diligentique ejus

[c] Vid. Plauti Curcul. Act iv. Sc. 1. it. Amphitr. i. 2. ver. 306. it. Rud. iv. 4. ver. 127. Mil. Glor. iii. 1. 97. Aulul. i. 2. 29, &c.

[d] Bentl. not. in Hor. Ser. l. i. 7.

[e] Reſponſ. p. 84.

I adminiſtratione

adminiſtratione libertatem unquam conſequi potuiſſe neceſſe eſt. Sin autem novem illas inſcriptiones ad rem noſtram haud ſatis eſſe exiſtimet, plures longe ſi opus fuiſſet, nec paucas eas quidem proferre potuiſſem; cum nulla unquam earum collectio in publicum emiſſa fuerit, in qua non complures ad Medicos ſervos libertoſque pertinentes reperire liceat: ut in illo Inſcriptionum Florentinarum libro nuper edito [*f*].

L. CORNELIVS. L. L.
EVPORVS. MEDICVS.

Huic tres inſuper alias adjungere libet ex monumento quodam antiquo nuper admodum Romæ reperto effoſſas, quod ſervis libertiſque Liviæ Cæſaris Auguſti uxoris commune olim ſepulcrum ſtetiſſet: quarum exemplaria manu propria deſcripta ad me mittere dignatus eſt vir apud omnes fama illuſtris, apud ſuos vero ad Archiepiſcopi dignitatem merito evectus, Juſtus Fontanini.

M. LIVIVS.	TYRANNVS.	M. LIVIVS.
LIVIAE. L.	LIVIAE.	BOETHVS.
ORESTES. SVPRA. MED.	MEDICVS.	MEDICVS. DAT.
		M. IVLIO. SPERATO.

Hæ vero Inſcriptiones, unà cum cæteris omnibus in eodem ſepulcro repertis (quæ pulcherrimis literis exaratæ mortui cujuſque nomen, munuſque, quod Liviæ quiſque in familia geſſerat, ſingulæ declarant) jam in publicum emiſſæ, notiſque illuſtratæ ſunt a viro omni literarum genere eruditiſſimo, mihique, etiam dum Romæ verſabar, amiciſſimo Franciſco Bianchini domeſtico, uti vocant, Pontificis Prælato.

[*f*] Reſponſ. p. 84.

SED

Sed ad acerrimam jam certationis ſuæ partem rhetor noſter deſcendit, qua viros clariſſimos Caſaubonum, Sponium, Meadiumque contrariæ ſententiæ propugnatores ſibi defendendos ſuſcipit. De Caſaubono vero, cujus quidem ſententia non a mea longe recedere videtur, nihil opus eſt, ut plura dicam: Sponiumque quod attinet, illud mihi defenſor hicce aſſentiri cogitur ſententiam ejus "de ſeptem urbium dominio Aſclepiadi Medico conceſſo et falſam eſſe, nec ullam veritatis ſpeciem habere [*g*]." Sed "anſam me inde injurioſe Meadium criminandi, quaſi cum Sponio conſenſiſſet, arripuiſſe" dicit [*h*]. Ego vero nec Meadium omnino criminatus ſum, nec quidquam ei injuriæ feci, niſi id injurioſum ſit, quod non aperte declaraverim, eum cum Sponio non errare potuiſſe, utpote qui Sponio doctior longe, atque in rebus antiquis verſatior eſſet. In medio rem reliqui, an cum Sponio ſentiret, necne; nec quid ipſe exiſtimaverim, ſignificavi: cum tamen vir clariſſimus in hac omni de Medicis Romanis quæſtione Sponium penitus ſequatur; atque ubi Aſclepiadem illum, ſeptemque civitatum donationem commemorat, non niſi Sponio utitur auctore, noſque ad eum ipſum locum, ubi Sponius tam turpiter lapſus eſt, abſque ulla ejus reprehenſione remittit [*i*]. Alii, opinor, omnes me potius moderatum exiſtimabunt, quod non plura; quam cum homine noſtro injurioſum & criminatorem, quod tantula dixerim.

Cum Sponio vero hæc una fere mihi reſtat diſceptatio de Medicorum eorum conditione, qui Romana ſibi nomina cum Græci nominis adjectione aſciviſſent; num ingenui ſcilicet, ac illuſtri loco nati, an ſervi potius ex iſtorum nominum familiis manumiſſi eſſent: atque eruditus hicce Reſponſionis auctor aſſerit, poſt Sponium, Medicos ejuſmodi Græcos in nobiliſſimas Romanorum familias adoptari ſolere,

[*g*] Reſponſ. p. 133. [*h*] Ibid. p. 134. [*i*] Mead. Orat. Harv. p. 9.

nomenque

nomenque deinceps familiæ ejus aſſumere; meque graviter reprehendit, quod diſtinctionem inter adoptionem ac manumiſſionem, a Sponio notatam, tacitè prætermiſiſſem, "cum res," inquit "de qua agimus, haud parum lucis ex ea fœnerari poſſit [*k*]." Adoptionem quod attinet, duplicem eam fuiſſe reperio; unam ſcilicet omnibus, opinor, cognitam, qua in alienam familiam, filiique hæredisque locum ex alio natus adſciſci poterat; quæ tamen nonniſi inter cives locum omnino ullum habuit: alteram vero a civibus in ſervos conferri ſolitam, qua non familiam, ſed libertatem unice dari intelligebatur. Diſtinctionem igitur iſtam lubens agnoſco, ſervoſque libertatem utroque modo, vel adoptione, vel manumiſſione adipiſci potuiſſe concedo: illud autem non aliam prorſus huic cauſæ lucem afferre poteſt, ac ut Medicos iſtos, contra ac auctor noſter exiſtimat, de quibus quæſtio eſt, Caſſios, Calpetanos, Arruntios, ſervos omnes fuiſſe demonſtret. Aliam autem quamlibet adoptionem, qua Græculos iſtos a Principibus Romanis adoptari ſomniant, merum eſſe commentum nulla auctoritate, nullo antiquitatis monumento munitum cenſeo: Sponiuſque millies dicat licet, totieſque noſter hicce in verba ejus juret, at mihi tamen nihilo minus abſurda ac ridicula penitus notio ipſa judicabitur.

FATEOR equidem homines peregrinos, poſtquam civitatem adepti eſſent, eorum poſtea nomina uſurpaſſe, quorum auctoritate & gratia beneficium illud obtinuiſſent: Medici autem iſti in Inſcriptionibus antiquis memorati, ſi ante Cæſarum ætatem vixerunt, ejus certe generis nequaquam eſſe poterant; quia ante J. Cæſarem, ut dixi, nulli unquam Medico præter unum Archagathum jus civitatis datum reperio: ſin autem poſtea floruerint, nihil certe ad quæſtionem noſtram pertinet, utrum liberi an ſervi fuerint. De peregrinis præterea accepimus, uſitatiſſimum iis fuiſſe, Romana ſibi nomina aſſumere, ac pro civibus ſe

[*k*] Reſponſ. p. 139.

gerere,

gerere, cum cives non eſſent, ita ut eorum inſolentiam legibus ſæpe cohibere, ac caſtigare neceſſe eſſet [*l*]. E quorum numero haud abſimile videtur quin Medici etiam nonnulli fuerint; quod a Cicerone plane indicari videtur, qui de Medico quodam, homine impuro, qui Cornelii nomen ſumſerat, loquens, is, inquit, "Cornelius eſt Artemidorus Pergæus [*m*]." Sed nulla, ut ſæpius dixi, facilior certiorve rem omnem expediendi ratio videtur, quam ut ſervos eos fuiſſe ſtatuamus, qui libertatem adepti dominorum ſibi nomina pro more aſſumſiſſent.

Romani enim, quoties ſervos manumitterent, nomina ſemper vel ſua, vel eorum, quorum gratia id facerent, illis imponere ſolebant: ut Atticus, cum Cæcilii ipſe nomen cepiſſet, id Eutychidi, ſervo ſuo, imponit; qui in libertatem emiſſus, T. Cæcilius [*n*] poſtea nominabatur. Dionyſio autem, ſervo M. Pomponii, nomen ex ſui ipſius et Ciceronis nomine compoſitum indidit [*o*]. Hos igitur ambos, T. Cæcilium & M. Pomponium, viros ſane bonos et valde literatos, quorum alter puerorum Ciceronum pædagogus erat, Sponius fortaſſe ingenuos, ac in Attici familiam adoptatos exiſtimaret, idque homo noſter ſine dubio defendiſſet; cum tamen eos nomina iſta illuſtria nonniſi ex ſervitute adeptos cernimus. Quod idem etiam de Medicis iſtis, de quibus jam quæritur, ſi non ut certum prorſus, at veri ſaltem ſimillimum ſtatuendum arbitror.

Sponium vero, virum ſane pereruditum, ſiquis in hac noſtra diſceptatione libere nimis a me tractatum exiſtimet, haud aliam ego quidem excuſationem quæram, ac quam a Sponio ipſo mihi præbitam reperio; qui, uti hominem ingenuum, ac de rebus præſertim obſcuris atque incertis diſputantem decet, ſe in hac cauſa nullo modo "per-

[*l*] Cic. Off. l. iii. 11. Sueton. in Claud. c. 25. Val. Max. iii. 4.

[*m*] Cic. in Verr. iii. 21.

[*n*] Cic. Ep. ad Att. l. iv. 15.

[*o*] Ibid.

tinacem

tinacem, aut opinioni penitus alicui addictum, ſed a ſua ipſius ſententia decedere paratum" declarat, " quoties aliam uſpiam probabiliorem invenerit: nec ſibi, veri tantum exquirendi cupido, minus gratum fore" affirmat, " ſi quis eum refutaret, quam ſi laudaret: neque ſe dubitare" dicit, " quin, ſi vita ſibi diutius prorogaretur, errata ipſe ſua exagitari, ac ludibrio haberi cerneret."

At cum clariſſimo Meadio (ad cujus defenſionem homo noſter omnibus viribus innititur) longe aliter ſeſe rem habere animadverto; quippe ex hoc uno fonte omnem illam erga me acerbitatem atque iracundiam profluxiſſe ſentio, quod a tanto viro auſus eſſem diſſentire: idque etſi leviter tantum, et ſine ulla petulantia, verbiſque ei plane honorificis fecerim, quod diſſenſerim tamen, nonniſi contumeliæ loco haberi, nec alio ac " injuriæ," " opprobrii," & " criminationis" nomine appellari cernimus. Et quo indignius adhuc Meadium a me lædi oſtenderet, me beneficia, neſcio quæ, ab eo accepiſſe ſignificat. Meadii autem illa erga me merita, quum mihi penitus incognita ſint, in publicum ea Meadius proferat velim, ut debitas ei tandem gratias referam; illud tamen ſcio me eo fortunam in loco collocaſſe, ut nemini prorſus mortalium ita ſim beneficiis obligatus, quin mihi in rem quamlibet, ſcitu modo dignam, tum libere inquirere, tum quid ſenſerim libere etiam proferre fas ſit.

SED ad ea jam paululum attendamus, quæ ad Meadii defenſionem auctor noſter attulerit. " Non meminiſſe Meadium" dicit [*p*] " conſuetudinis illius apud Romanos ſervos medicos coëmendi; neque argumenti naturam, quod tractabat, ut id feciſſet poſtulaſſe: propterea quod honores ſolummodo medicinæ recenſere in animo habuerit, &c." Hoc autem quid aliud eſt, ac hominis glorioſa magis, quam vera quærentis? Etenim cum Meadio, uti alibi idem hicce declarat [*q*], propo-

[*p*] Reſponſ. p. 68. [*q*] Ibid. p. 4.

ſitum eſſet inveteratam illam de ſervili Medicorum conditione opinionem refutare, quid magis ab eo requiri, magiſve ad argumenti ſui naturam pertinere poterat, quam conſuetudinis iſtius meminiſſe? Sed aliam ſtatim rationem, atque eam quidem facetam admodum, adjungit; nam "extra propoſitum ſuum Meadium exiſtimaſſe," ait [*r*] "penetrare in ædes privatas, rebuſque domeſticis ſe immiſcere, aut quot ſervorum genera viri illuſtres alerent, conſiderare." Admirabilem ſane defenſionem! quaſi ſpeculatoris ſolummodo atque in rebus alienis curioſi eſſet, quid veteres iſti Romani domi agerent, perſcrutari et in publicum proferre: at proximis tamen verbis non ignoraſſe virum eruditiſſimum dicit "ſervos medicos, æque ac omnium artium peritos, apud illos inveniri." Sed unde, quæſo, illud cognoſcere potuiſſet, ni in "ædes ante privatas" penetraſſet? Curve quod de Medicis ſervis cognoverat, non nobiſcum communicare voluit? quoniam ſcilicet, uti Defenſor hicce ait, "cum iis tantum medicis illi negotium fuit, in quos Romani honores & præmia contulerunt [*s*]:" quaſi exiſtimaſſet vir clariſſimus, ſi ſervorum medicorum mentionem ullam feciſſet, haud aliud illud eſſe, ac hoſtibus arma tradere, atque adverſariorum cauſam agere: ad illos enim pertinere quicquid in arte medica ſervile unquam aut ignobile fuiſſet, exquirere; ad ſe vero contra medicos ſolummodo honoratos, ingenuos, nobiles proferre; atque hos igitur ſolos Romanorum medicos appellat [*t*]. Quos inter "Romana illa nomina, quæ medicinæ profeſſione claruiſſe" ait, in oratione ſua enumerat; Stertinios, Caſſios, Rubrios, &c. quos omnes ex "ingenuis civium familiis, medicinæ fama florentibus" profluxiſſe contendit [*u*]. De qua quidem notione, cum jam ſatis multa a me alias diſputata ſint, haud opus erit plura adjungere; illa tantum conſiderabimus, quæ defenſor hicce contra adduxerit.

AST ille nequaquam animum inducere poteſt, quin medicos iſtos, Romana nomina uſurpantes, gente etiam Romanos, atque ex familiis

[*r*] Reſponſ. p. 69. [*s*] Ibid. [*t*] Ibid. [*u*] Vid. Mead. Orat. Harv. p. 10. 49.

 vetuſtate

vetuſtate ac dignitate illuſtribus fuiſſe credat [*w*]: illud vero ſi probaſſet plane, quod quidem ſe feciſſe gloriatur, quæſtionem tamen noſtram nullo modo attigiſſet, cum nonniſi Cæſarum temporibus Medicos eos nobiles flóruiſſe concedit. Sed tantum abeſt, ut probaverit, ut contrarium ſæpe vel ſua ipſius argumenta evincant: Etenim Stertinios Fratres civium numero habendos propterea contendit, quod "Græcos homines cenſum ſuum in Neapoli operibus exornanda, uti de eis tradit Plinius, exhaurire voluiſſe, haud probabile videri declarat [*x*]. At quid contra magis probabile eſſe poteſt, quam Græcos homines ad Græcam urbem exornandam pecuniam dare voluiſſe? quiſve omnino, præter hominem noſtrum, ignorat Neapolim iſtam Græcam plane urbem fuiſſe, unamque ex potentiſſimis illis Magnæ Græciæ urbibus, quas in Italia floruiſſe Cicero commemorat [*y*]?

At hoc in loco (quo de Rubriorum nummo quodam, a clariſſimo Meadio producto, quid ſenſerim expoſueram) me graviter ſane vir probus objurgat, quod in auctoribus citandis mala fide egerim, eorumque verba non, ut "apud illos leguntur, ſed ad meos ſenſus detorta," adduxerim; quod ni feciſſem "tota hæc diſputatio multo leviori opera deciſa fuiſſet: neſcio unde fit," inquit, "ut non tam quod ipſi revera dicunt, quam quod cauſæ ſuæ maxime conducit ſæpiſſime eos dicere facit. Ita enim, ſi eum audiamus, clariſſimus Meadius anguem in nummo Rubriæ Familiæ ad florentem tunc in ea familia medicinæ laudem referri oportere cenſet. Sed Meadii verba longe aliter ſonant, &c. [*z*]"

Atque hinc ſane videre poſſumus, quam mihi neceſſe fuerit iſtam olim de rhetorum artibus cautionem adhibuiſſe [*a*]: quis enim eſt qui ex verbis iſtis, tam graviter ſerioque enuntiatis, me non dolo malo

[*w*] Reſponſ. p. 158. [*x*] Ibid. p. 163. [*y*] Tuſcul. Quæſt. l. iv. init.
[*z*] Reſponſ. p. 168. [*a*] Vid. Diſſertat. meæ Defenſ. p. 7.

D 2 egiſſe

egiſſe crederet, niſi de rhetorum illa quidvis fingendi et ementiendi licentia ſtatim cogitaſſet? ut vero criminationis hujus vanitas, hominiſque ſimul ingenium clariùs appareat, Meadii ipſius verba huc ſubjungere libuit [*b*].

Hic vero exclamat rhetor noſter, a "Meadio nihil pro certo affirmatur, ſed alia tantum conjectura iis, quas Patinus et Vaillantus antea obtulerant, adjicitur: quod ex verbis, *ut videtur*, manifeſto apparet." At quis unquam antea defenſionem tam puerilem, tamque futilem audivit? nonne enim ex verbis illis, "*ut videtur*," Meadio ſaltem ita videri declaratur? nam præter eum, nemini certe idem illud veriſimile videri arbitror: Nonne Meadius etiam opinionis ſuæ veritatem ſibi perſuaſiſſimam eſſe oſtendit, cum viros egregios Patinum & Vaillant, haud reprehendere vereatur, quod rem tam perſpicuam prætermiſiſſent? hæc vero, ſi auctori noſtro, tardioris ingenii homini, doctiſſimi Meadii ſenſum haud clare ſatis indicare videntur, at alium tamen ex eadem illa oratione locum adduxeram, quo aperte, totidemque verbis rem ipſam Meadius declarat, "Rubriamque Familiam Medicinæ profeſſione celebrem eſſe, idque nummo quodam in ea familia probari affirmat [*c*]." At quid tandem de rhetoris noſtri fide atque ingenio judicabimus? quamve aliam tantæ temeritatis excuſationem fingere poſſumus, ac homini conductitio omnia, quæ cauſæ ſuæ inſervirent, recte ſecuſne, affirmare aut negare neceſſe eſſe?

Ego vero de loco quodam orationis Meadianæ dixeram, eum tam implicatum, tamque verbis et ſententiis obſcurum mihi videri, ut vix ſenſus ullus commodus, ſibique conſtans inde elici poſſet [*d*]. At

[*b*] Præterire autem nequeo in nummis Rubriorum conſpici anguem, Deæ Salutis ſignum, monumentum, ut videtur, familiæ ſibi medicinæ laudem vindicantis. Miror itaque in nummis iſtis explicandis, neque Patinum, neque Vaillant, viros de re nummaria optime meritos, hanc arti ſuæ adeo honorificam, inter alias ejus rei cauſas longius petitas attuliſſe. Mead. Orat. Harvæ. p. 10, 11.

[*c*] Vid. ibid. p. 49.

[*d*] Vid. locum illum Meadii citatum diſſertation. p. 26.

homo

homo noſter contra locum ipſum clarum eſſe et perſpicuum eſſe defendit, et " quicquid ibi repugnantiæ ſit, non Meadii eſſe, ſed meum;" [*e*] meque plane deridet, quod, cum plura ibi notari poſſe ſignificaſſem, unum tantum quiddam commemoraſſem. De illo igitur uno primum quæremus, deinde de aliis videbimus.

AT quicquid propugnator hicce contra attulerit, ego tamen in hiſce Meadii verbis non " repugnantiæ modo ſpeciem quandam," quod ille quidem fatetur [*f*], ſed apertam, veramque repugnantiam ineſſe contendo. Quippe vocem iſtam, *Clientela*, illis ſaltem, de quibus loquimur, linguæ Latinæ et reipublicæ temporibus, nihil prorſus aliud ſignificare dico, ac clientum liberorum, qui a ſervis omnino diſtinguebantur, gregem. " Scis," inquit Cicero, " quam diligam Siculos, quam iſtam clientelam honeſtam duco [*g*]." Atque alibi " tantam domum, tantas clientelas Appius regebat [*h*]." Meadiumque propterea ſibi ipſi repugnare dixi, quod medicos ſuos Græcos et in clientela, et in ſervitute ſimul eſſe aſſeruerat. Meadii autem contra defenſor, non omnes, qui in clientela eſſent, clientes revera eſſe, ſed ſervos etiam in clientela fuiſſe diſputat [*i*]; quod cuivis certe Romanis in rebus quantulumcunque verſato, vel ipſo auditu abſurdum ac contradictorium cenſebitur.

AD ſententiam vero ſuam confirmandam ad legum codices confugit, atque ea poſteriorum imperatorum tempora, quibus tum conſuetudines pleræque, tum ſermo ipſe Latinus a proprio atque antiquo uſu deſciverat: at quid tandem ex codicibus iſtis eruit? nihil ſane, quod opinionem ſuam aperte confirmet, ſed quod ei tantum aliquo modo favere, ac conſentire videatur [*k*]. Oſtendit autem, idque ex optimo quidem auctore, " liberos homines ſeſe aliquando in ſervitutem dare ſolere [*l*]." Id autem, quemadmodum ad rem pertineat, non video,

[*e*] Reſponſ. p. 204. [*f*] Ibid. [*g*] Epiſt. ad Att. l. xiv.
[*h*] Id. de Senect. 410. [*i*] Reſp. p. 206. [*k*] Ibid. [*l*] Ibid. p. 209.

nii

ni oſtendiſſet ſimul eos, qui in ſervitutem ſe vendidiſſent, in *clientela* etiam eodem tempore fuiſſe; de quo ſane hæc omnis diſceptatio eſt. In tanta vero auctoritatum inopia ad Terentium tandem ſeſe conferre, idemque plane facere cogitur, quod mihi ante toties exprobraſſet, Romanam ſcilicet conſuetudinem Græcæ fabulæ auxilio illuſtrare. Sed mirari ſatis nequeo hominis cæcitatem, qui non videt, locus ipſe, quem adduxerit, quam ſententiæ plane ſuæ contradicat; nam Thais, quæ ſeſe ibi in *clientelam* ac fidem dediſſe dicitur, libera certe erat [*m*]. Tu vero num nobis perſuadere ſperas clariſſimum Meadium, cum vocem iſtam in oratione ſua adhiberet, loca quædam ex Juſtiniano codice obſcura atque ignota ante oculos habuiſſe? Num hominem liberalem tam callide ac verſute egiſſe, verbaque idcirco controverſa et inſidioſa, tanquam laqueos quoſdam, poſuiſſe defendes, ut ſi quis parum cautus in ea offenderet, auctoritatibus ſtatim hiſce inauditis & incognitis opprimeretur? annon honeſtius longe eſſe putas erroris aut repugnantiæ aliquid confiteri, quam talem defenſionem, talemque defenſorem adhibere?

Sed reliqua jam ejuſdem loci ſententia, quoniam illuc me auctor noſter provocat, num ſeſe melius habeat, paucis exquiramus: et fateri hic clariſſimum Meadium videmus "medicos haud paucos, abſque opibus et ſcientia, medicamentorum ignaros, et manu tantum curantes e Græcia Romam veniſſe: hujuſmodi vero homines inopes, abjectos, indoctos literis tamen operam dando, ad principum medicorum gradum & cenſum ſæpe aſcendiſſe." At hoc num probabile omnino, aut conſentaneum videtur, homines tam indoctos literarum ſubito ſtudiis incenſos fuiſſe, aut tam inopes otii ſatis a victu quærendo ad artes excolendas habuiſſe? numve veriſimile eſt eos, qui e Græcia illiterati veniſſent, ea ſtudia, quæ domi atque otioſi neglexiſſent, in ſervitute poſtea rebuſque agendis occupatos excoluiſſe? Sicut autem exemplis tum res obſcuræ illuſtrantur, tum creditu ſæpe difficiles confirmantur; ita

[*m*] Reſponſ. p. 205.

ita vir doctiſſimus ad rem omnem expediendam unicum Antonii Muſæ exemplum ſufficere cenſet: "tali enim," inquit, "conditione fuit Antonius Muſa." Num igitur Muſam, medicorum fere veterum nobiliſſimum, doctiſſimumque abſque artis ſuæ ſcientia aut doctrina, quodque minus adhuc credibile eſt, nil niſi Chirurgiam profitentem, e Græcia Romam veniſſe exiſtimabimus; cum tamen noſter hicce Meadii defenſor ſe "clarum atque apertum indicium" habere dicit, "illum ipſum Muſam chirurgiam nunquam attigiſſe [*n*]?" Sed quid tandem ſi Muſa ipſe non omnino e Græcia, ſed ex Africa, Romam venerit, e Jubæ Mauritaniæ Regis familia, ubi cum fratre Euphorbo apud regem, ſtudiorum claritate memorabilem, reique etiam medicæ curioſum artem ſuam, antequam in Auguſti manus devenerat, exercuiſſe videtur [*o*]?

Musæ igitur hujus exemplum ad res ejuſmodi confirmandas, quibus ex omni parte contrarium plane reperitur, a viro celeberrimo adhiberi cernimus: nec enim "e Græcia venerat;" nec "ſcientia inferior erat;" nec "manu tantum curabat;" nec "in clientelam aut ſervitutem" ſeſe cuipiam dederat; nec "libertatem adeptus tum primum ſe ad literarum ſtudia contulit" ac in medicorum clinicorum cenſum venit; ſed Cæſari Auguſto a rege Juba dono, uti videtur, miſſus, cum nobiliſſimus eſſet medicus, libertatem tandem propterea conſecutus eſt, quod eam ſeſe arte ac ſcientia mereri ante demonſtraverat.

Ut vero huic tandem Appendici modum aliquem finemque conſtituam; ſi quid mihi in hac diſceptatione aſperius aliquanto exciderit; id homini prorſus, quocum mihi negotium eſt, tribuendum arbitror; qui ab hac controverſia ſemotus, nec ullo modo laceſſitus læſit tamen prior, meque de quæſtione certe levicula, nulliuſque momenti diſputantem, tam acerbe tamque malevole inſectatus eſt, ac ſi contra religionem bonoſve mores aliquid literis mandaſſem; cujus quidem rationem vix ullam excogitare queo, ni, quod rhetores antiquos facere ſolitos ac-

[*n*] Reſponſ. p. 197.

[*o*] Vid Plin. H. N. l. xxv. c. 7. & l. v. c. 1.

cepimus,

cepimus, id noſter etiam diſcipulis ſuis oſtendere voluiſſet, quam facile cauſam ſcilicet inferiorem diſputandi arte ac ſolertia ſuperiorem reddere poſſet!

MEADIUM vero quod attinet; ſi quid de Medicorum veterum conditione inconſiderate minuſve recte ab eo diſputatum oſtenderim, at honeſtam certe ei excuſationem paraveram, qui "rebus tam gravibus diſtentum, hiſce nugis exquirendis nequaquam vacare" declaraſſem. Nobis enim ne perſuadere cupiat vir clariſſimus ſe ægris penitus viſendis occupatum, et dies nocteſque fere per urbem curſitantem quæſtionibus hiſce reconditis, atque antiquitatis tenebris obvolutis parem eſſe. Hæ illis relinquendæ ſunt, qui otio abundantes, literis prorſus dediti, & in Bibliothecis abditi vitam degunt. Si me vero liberius jam quicquam, aut plura, quam vellet, protuliſſe ægre feret, at inveniet tamen me nihil aliud dixiſſe, ac quod rhetor iſte in me immiſſus, neceſſarium mihi fecerat, nec aliud omnino tetigiſſe, ac quod is in medium certamen projecerat.

TO

A
LETTER
TO
Mr. LAMOTTE.

Dear Sir,

I Received the favor of yours, together with your Eſſay on the ſtate of Phyſicians, &c. which I have ſince read through with pleaſure, and can have no reaſon of complaint from any examination of my opinions, when it is managed with that good manners and civility, which every one will be ſure to find from Mr. Lamotte.

I have not leiſure at preſent to give you my thoughts at large on the ſubject of your performance, or to examine critically ſome notions of yours, both in regard to perſons and things, which ſeem not ſufficiently warranted by the authority of the ancients. I ſhall confine myſelf to an obſervation or two on thoſe places only of your Eſſay, in which I find myſelf named, and particularly cenſured; and in which you ſeem to have miſtaken the general purpoſe of my Diſſertation, as well as the particular meaning and application of the paſſages you animadvert upon.

The whole reaſoning of your Eſſay turns upon a ſuppoſition, which I cannot allow to be juſt; that my Diſſertation was written with deſign to bring contempt and diſcredit on the profeſſion of Phyſick; which deſign if I had not openly diſclaimed in the Diſſertation, yet I cannot ſee how it could be imputed to me by any indifferent perſon, from the nature of the queſtion itſelf, which is certainly a very proper one for any antiquary to engage in, as it relates merely to

a point of fact or hiſtory, concerning the ſtate of Phyſick in Old Rome, which I aſſert to have been ignoble and ſervile: and though it was no part of my ſubject to enquire into the reaſons of that fact, yet I have more than once ſuggeſted them to be entirely owing to the circumſtances of the Romans in theſe times, and not to any indignity of the art itſelf. So that I cannot ſee why an argument of this kind, ſhould give occaſion, as your Title page imports, to an elaborate and particular account of the honours paid to phyſick in Greece and other countries, which has certainly no relation to the cauſe I was treating, and which, I aſſure you, I was no ſtranger to, when I entered into that controverſy.

You conclude your panegyrick on the medicinal art, with two citations from Plutarch and Lucian (p. 28.) and *theſe two authors,* you ſay, *I would ſet againſt all the paſſages, Dr. Middleton has quoted out of the Romans, and ten times more,* &c. where I muſt confeſs myſelf at a loſs to find out for what purpoſe theſe authors are to be ſet againſt me, or any which I have produced. Do they ſay any thing of the ſtate of phyſick, as it was in Old Rome in the times of the republick? if not, how can they be oppoſed to any teſtimony, I have alleged in a caſe which they do not ſo much as touch upon? If you mean only to oppoſe their general praiſes of phyſick, to all ſuch as have written profeſſedly in contempt of it; inſtead of their being ſet againſt me, I ſhall be as ready as you to declare myſelf on their ſide, and to join in giving all due honour to the merit of ſo uſeful a profeſſion. P. 11. you cenſure ſomewhat ſeverely my application of a verſe in Euripides, which, as you ſay, *Dr. Middleton has quoted, and pointed and levelled at the faculty, though it ſeems a little unluckily to recoil upon himſelf, and redounds to the honour of the profeſſion.* As to the verſe itſelf, it has not, I own, any relation to the faculty; and as for any thing that I have done towards the pointing or levelling it at them, I muſt profeſs myſelf wholly innocent; having quoted it juſt as I found it, without attempting

attempting to ſqueeze a tittle more out of it, than what it plainly and obviouſly ſignifies; viz. that *it is not fitting that ſlaves ſhould be ſuffered to profeſs liberal arts:* Which appearing from this paſſage to be the notion of polite nations, and being confirmed by another teſtimony brought by me from a Roman poet; the conſequence, which I endeavour to draw from it, ſeems to be but juſt and neceſſary, of the low eſteem, which phyſick muſt needs be in at that time in Rome, where ſlaves were allowed to practiſe it ſo freely. And now pray, Sir, how is this verſe pointed at all by me to any ſenſe or purpoſe different from its genuine one? or how does it any way recoil upon myſelf? or how is it at all to the purpoſe whether, at Athens, where Euripides lived, the profeſſion of phyſick was prohibited to ſlaves? If this notion of the verſe be generally allowed to be juſt, that ſlaves ought not to meddle with liberal arts, the concluſion I draw muſt needs be as juſt, that where ſlaves are publickly ſuffered to profeſs any arts, there thoſe arts are not thought liberal. And this was the very caſe between Athens and Rome: In the firſt, Phyſick was prohibited to ſlaves, becauſe the art was there thought honourable; in the latter, it was in a manner engroſſed by ſlaves, becauſe it was there judged contemptible. So that I cannot ſee any colour of reaſon for the reflexion you make on my uſe of this verſe; no more than for the perſuaſion you declare yourſelf to be in, that *Euripides had his eye upon phyſick in the application of it*; for which, I am ſure, neither the verſe itſelf, nor any other in the fragment, whence it is taken, can furniſh any good authority.

It may ſeem a little impertinent in me to diſpute the meaning of a French expreſſion with Mr. Lamotte: but as it falls in my way at this very place, I cannot help obſerving, that your cenſure on Mr. le Clerc ſeems not to be juſtifiable, ſince, as far as I underſtand the force of his words, he does not tranſlate the paſſage of Hyginus, in the manner you impute to him, viz. *that ſlaves were debarred from the practiſing of*

phyſick; but in terms more general, that they were debarred from meddling at all with it; which certainly comprehends the full extent of Hyginus's meaning, or, as you expreſs it, *the learning and ſtudying it.*

PAGE 40. You deſcribe the fourth kind of ſlaves among the Romans to be of ſuch as ſold themſelves to a voluntary and temporary ſlavery, in order to come at the freedom of the city. And then you add; *this is what Dr. Middleton ſaith, he does not underſtand, but it was certainly ſo.* This paſſage of yours ſurpriſed me a little at firſt, ſince I was very certain, that I had never ſaid any thing at all about it; and as the notion was not new to me, could not at leaſt have ſaid that *I did not underſtand it*: but upon recurring to my Diſſertation, I found that your remark was occaſioned by an expreſſion of mine, which you had not ſufficiently attended to; where I own myſelf puzzled at the confuſion both of notions and words in a paragraph of Dr. Mead's; where, ſpeaking of the Greek phyſicians, who came to Rome, he ſays, *Hi in divitum clientelam ſe conferebant & ſervi agebant*—In which I cannot underſtand how the ſame perſons can at the ſame time be *in clientela & ſervitute*; *clientes & ſervi*; which are certainly inconſiſtent relations, and incompatible with each other: and I am ſtill as much perſuaded as ever, from the proper uſe of theſe words, that to aſſert any man to be both a client and ſlave together, is a mere abſurdity and contradiction in terms. This is what I could not underſtand in Dr. Mead, and not whaty ou ſuppoſe it to be, about ſtrangers ſubmitting to a temporary ſlavery on certain conditions.

AFTER you have finiſhed your account of the four kinds of ſlaves among the Romans, you conclude thus: *Now the firſt and laſt of theſe I take to be the ſlaves that practiſed phyſick at Rome: ſuch I mean as were made ſlaves by war; or ſuch as admitted themſelves into ſome great families.* And again; *of this laſt kind of ſlaves I take to have been the Caſſii, Aruntii,* &c. But ſince you have not been pleaſed to give us

any reaſon *why you take it to be ſo*; ſhould the Reader think fit to require ſome authority for your opinion, I am afraid you would find it difficult to produce a good one: for my part, I take the caſe to have been juſt the contrary; and that the greateſt part at leaſt of the phyſicians were of that kind of ſlaves, which had been purchaſed with money: for which I ſhall juſt touch upon a reaſon or two.

1. As to ſlaves taken in war, I do not recollect that the Romans uſed always to carry off a conquered people into ſlavery, eſpecially men of dignity or fame for letters, but rather for the ſake of their learning uſed to give them their liberty—And as for the inſtance you give of the famous phyſician Muſa, being brought a captive to Rome by the chance of war; it cannot be of any advantage to your cauſe, ſince, before he fell into the hands of the Romans, he appears to have been a ſlave in the family of Juba.

2. As to your laſt kind of ſlaves, who voluntarily made themſelves ſuch on certain conditions: the practice is ſo little mentioned in old authors, that we cannot ſuppoſe it to have been very common, at leaſt till the time of the emperors; when profeſſors in all arts began to flock more freely to Rome, in order to make their fortunes. So that the phyſicians, who obtained their freedom in that way, either could not be very numerous, or do not at leaſt come within that period of time to which I confine my argument.

3. As ſoon as the Romans became rich and luxurious, we find from the concurrent accounts of all authors, that they were ſtrangely eager to procure and purchaſe, at any price, ſuch ſlaves as were ſkilled in arts and ſciences: in every great family there were incredible numbers of this kind, which were not only purchaſed with money, but were ſometimes alſo let out to hire for money, or employed in following their profeſſions for the gain of their maſters. And ſince the

the bulk and groſs of the ſlaves of Rome were notoriouſly acquired in this way, I cannot ſee any pretence for excepting phyſicians out of this rank, in an age and place, where that profeſſion was not in any greater eſteem, than the other arts, which were taught and practiſed by ſlaves.

Thus, Sir, as you ſeem to deſire in your letter, I have ſent you my thoughts on a few paſſages of your Eſſay, as fully and as ſoon as I have had leiſure to do it. In a ſecond impreſſion I muſt leave it to yourſelf to make what alterations you think proper in the paſſages I have touched upon: if you make none, I ſhall not however quarrel with you about it, being deſirous to live in good correſpondence with all men of merit and learning; and eſpecially ſo old a friend and acquaintance as Mr. Lamotte. I am, *&c.*

The piece, which gave occaſion to the foregoing letter, was, "An "Eſſay upon the ſtate and condition of Phyſicians among the anci- "ents, occaſioned by a late Diſſertation of the Reverend Dr. Mid- "dleton, &c." By Charles Lamotte, A. M, &c. Printed for Benj. Motte in Fleet-ſtreet. Price 1 *s.* Publiſhed in February 172$\frac{7}{8}$.

FINIS.